

טשענאָסטאָכאָווער צייטונג

רעדאקציע און אַדמיניסטראַציע:

ערשטע אלע גר. 6. — טעלעפאָן גר. 22-01

צירשוינען יעדעס פרייטאָג.

אַנאַנסען-פרייז פאַר אַ מילימעטער שורה:

אַרין טעקסט 40 גראַשען
אַרין טעקסט 60 גראַשען.
די ערשטע און לעצטע ווייט העלט 8 אַנאַנסען שפאַלטען.

אַבאַנאַמענטס-פרייז אַ נומער 20 גראַשען.

דרעסס פון רעדאקציע און אַדמיניסטראַציע:
CZĘSTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 22-01.
פּאַרן אינהאַלט פון די אַנאַנסען איז די רעדאקציע גישט ערענטוואַרליך.

Częstochowa, poniedziałek 3 kwietnia 1939

מאַנטאָג ערב פּסח תרצ"ט

די אלע, וועלכע האָבען אַנטייל גענומען אין דער לוייה פון אונזער אונפערגעסליכען זעהן, מאַן און פּאַטער

יוסף של עזינגער

וועלכע איז פּאַרגעקומען דינסטאָג, דעם 28 מערץ 1939 י. (ח' ניסן תרצ"ט)

ובפרט אלע דעלעגאַציעס, אינסטיטוציעס און מספידים, וועלכע האָבען אונז אַרויסגעוויזען אזוי פיעל מיטגעפיהל, דריקען אויס דעם איינגיסטען דאַנק די אין טיעפן טרויער פּערבליבענע

מוטער, פרוי, טעכטער, איידעם, אייניקעל, ברידער און פאַמיליע.

ZAPISY NA POŻYCZKĘ i BONY
Obrony Przeciwlotniczej
 przyjmuje
BANK SPÓŁDZIELCZY PRZEMYSŁOWCÓW i KUPCÓW

Sp. z o. o. w Częstochowie, Panny Marii 22

od godz. 9-ej do 19-ej,
w niedzielę od godz. 10-ej do 13-ej.

בשר לפסח: **י"ש, שפירט 96%, ברמל-ווייז, מעהד**
 צו בעקומען אין ווייז - האַנדעל פון
ישראל פּרעגער,
 קאַסעדראַלנאַ 3/5, רוג אַגראַדאַוואַ

די ביליגסטע קוועלע
 פון קינדער-און שילער-אַנצונלעך
 פון מאַדערנע סחורות און גוטע אַרבייט
 איז צו בעקומען צו ביליגע פרייזען נור אין געשעפט פון
ח. ווייערניק, 1-טע אלעע 4
 אין טויער, 1-טער שטאַק
 דעילע בעהאַנדלונג! ביליגע פרייזען!

דיינע 16 זייטען
 צו פּערזאָנלעך אַ לעצטע שטוב
 פּערקויפּען אַ טרעמאַ - שפּיגעל
 עכט ווייס קרישטאַל-גלאַז 156x65
 ביי א. ל. שלעזינגער
 טשענסטאַכאָו, אלעע 1.

דעם חשוב'יגן ר"ר מצליקס נאָוואַק
 פאַר זיין איבערגעגעבענער מעדיצינישער הילף בעת מיין קראַנקהייט און פאַר
 דער באַמת האַלציגער ריין מענשליכער בעציהונג, מיין האַרציגסטען דאַנק.
חיה פּראַנק
 ב. יאַסעלעוויטש 11.

פּיערלעשער - זאַל
 געסט-אויפּטריטען פון דער רייצענדער און בע'חנטער
דזשעני לאַוויטש
 און איהר ערשטקלאַסיגען פאַרשנער **היימי לעוויז**
 דינסטאָג, דעם 4-טען אַפּריל 4 נאַכמיטאָג, מיטוואַך, דעם 5-טען אַפּריל
 4 נאַכמיטאָג און 9 אָווענד
 די פּרעהליכע קאָ-
 מעדיע אין 3 אַק-
 טען פון מ. ל. פּען
 אַנסאַמבל: ה. באַלבינסקי, צ. אוריך, גאַלדבערג, ש. הערשקאוויטש,
 י. וואַלדבערג, י. וויינבערג, מ. טרילינג, מ. לודנער, ח. פּאַלאַנסקי, ה. ראָזענצווייג
 רעזיש: ה. לעוויץ.
 בייס פּאַרטעישן: א. שטאַקפּעדער.
 ביליגען-טערפּעריקייט אין דראַקעריי פון ה' גאַטשען, דינסטאָג און מיטוואַך פון 11 פּרייה אין קאַסע

רגשו השתתפותנו החמה בצורה הנורא של משפחתו רגלי מותו
 הפתאומי של חברנו היקר באדם, חבר הכי מסור בעבודתו לטובת בתי-
 ספרינו, מסור לרעיון תחית האומה, מר
יוסף של זינגר
 במזכרת פעולותיו לטובת בני הנעורים של עמנו תנחמו.
 הועד וההנהלה
 של חברת בתי-ספר התיכונים
 בצ'נסטוכובה.

מיר געטליבען זיך אין צער פון דער פאַמיליע שלעזינגער צוליבן טויט
 פון זייער הייטגעליבעטן מאַן און פּאַטער אונזער לאַנגיעהריגער פריינד
נ"ע יוסף
 א גרויסע אבירה האט געטראָפּען דאס יודישע טשענסטאָוואַ.
 מיר דריקען אויס אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל.

מיר נעמען אַנטייל אין גרויסען צער פון דער
פאַמיליע שלעזינגער
 צוליבן טויט פון זייער הייטגעליבעטן זעהן, מאַן און פּאַטער
נ"ע יוסף
 דער פּער'תומ'סער פאַמיליע אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל
פירמע האַראָוויטש און שותפים

צעוועהטאָנס פון גרויסען צער צוליבן טויט פון אונזער
נ"ע יוסף שלעזינגער
 שטעהען מיר מיט געבויענע קעס בייס פרייען קבר און דרוקען אויס
 דער פּער'תומ'סער פאַמיליע אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל
 צוזאָק האַרמונד און פאַמיליע

גייסט קיין הערענער אויסצורייקען אונזער טיעפסטען צוהאַנג צוליבן טויט פון דער
 איבערגעגעבענער פּאַטער
נ"ע יוסף שלעזינגער
 איער צער-אונזער צער
 זעליג ראַטפאַרד און פאַמיליע

"Plutos"
 בעזיצט אַ גרויסען אויסוואַהל פון אלערליי
שאַקאַלאַדען און געבעקס
לעבנדיג פּסח
 מיט'ן הכשר פון דאָפינאַט
 מאַכט דעריבער אייערע אייניקליכען נאָר אין
פּלוטאַס אלעע 21
 און איהר וועט האַבען דעם אמת'ן פונג יום-טוב.

Salon mód „Alicja"
 Aleja 21, w podwórzu
 lewa oficyna, I-e piętro
 posiada stale najnowsze modele kapeluszy
 damskich w wielkim wyborze.
 Przyjmuje również wszelkie przeróbki.

בני-מאשינען
 די אַגענטור פון "פּפּאַף" ניי-מאַשינען
 ז. שוויטשניסקי, אלעע 8
 בעמערקונג: איך נעם אויך אַן אלערליי רעפּעראַ-
 טורען פון ניי מאַשינען.

וואַרשע
אויפּשניט
 סאַלאַטי, אונגאַרישע סאַלאַטי
 בעסטע קוואַליטעט **בשר לפסח**
 תחת השגחת הבי"צ
 צו ביליגע פרייזען
ישראל פּערלמאַן
 טאַרנאַוואַ 10 א

GORSECIARKI uwaga!
 Dyplomowana instruktorka przyjechała na
 krótki czas; wyucza kroju indywidualnie i grupowo.
 Ilość miejsc ograniczona.
 Informacje: II Aleja 18 m. 25, II podwórze.

Panu Proskurowskiemu i Rodzinie
 z powodu zgonu nieodżałowanej Ich Żony i Matki
b. p. SALOMEI
 wyrazi najgłębszego współczucia składają
mgr. E. Rozenbaum z żoną.

כּוּס תּנחומים. נדבאים אַנחנו פּהאָסן התאומי הנורא שקרה למשפחת שלזינגר
 במות עליה בעל וצב רחום מר
יוסף שלזינגר נ"ע
 הירושל לשבורי'ב, יחבש לעצבותה ובגאולה עמנו תמצא נחומים.
 דב וינברג ומשפחתו

אויפפארערונג צו דער גערטנער-פערמע

מיר פאדערן אויף די לייטונג פון דער גערטנער-פערמע מאַמענטאָל אונז אַצוגעבען די אויסגעפאַרשטע ביכער און רעגולירען די חובות, כדי מיר זאלן נישט זיין געצוואונגען זיי אויפצומאַנען געריכטליך.

פערזאָלונג פון דער ביבליאָטעק „קולטורא“.

"HENRYKÓW"
Sp. z ogr. odp.
Telefon 18-81. Skrz. poczt. 125.

Fabryka Płynnego Kwasu Węglanego	poleca swoje wyroby	GZĘSTOCHOWA STRAŻACKA № 18
-------------------------------------	------------------------	-------------------------------

I. L. Świątły
CZĘSTOCHOWA
OGRODOWA 48. — Tel. 18-20

SPRZEDAŻ:
kafli, płyt piekarskich, kuchenek, piecyków prze-
nośnych, posadzki terrakotowej, płytek glazuranych
oraz wszelkich dodatków wchodzących w zakres
robót zduńskich.

Salon ubiorów damskich
S. GELBHAUER
Katedralna 7
poleca się Sz. Klijehteli
na sezon wiosenno letni
najnowszymi modelami.

טשענסטאָכאָו און די פראָווינק!
נוטע סחורה פאַר ביליג געלד:
בעקומט מען גור אין הורט-און דעטייל-איינקויפס-קוועלע
פון פאַקאָסט, פאַרבען און לאַקירען
פון ערשטקלאַסיגע פירמעס
שעלאַק בראַנו, פענזעל, צעמענט, גיפס א.א.וו.
S. WIŚLICKA Aleja 2,
tel. 14-25.

D-ra Oetkera Proszek budyniowy
D-ra Oetkera Proszek do piczenia Backin
JASNA GŁOWA
znak ochronny każdego ORIGINALNEGO opakowania
D-ra OETKERA

בשר לפסה
100% שפייזע-פעט
פאַלמיץ
די בעסטע מאַרגאַרין
„מנורה“
פאַבריק-גייכען
אונטער דער שטרענגסטער השגחה פון ווארשאנער ראַבינאַט
זענען לייכט צום פערדייען און נאַרהאַפט,
אויסגעצייכענט צום קאַכען, באַקען און פּרעגלען
„Marga“ Tow. Handlowe s. z o. o. Warszawa
Przedstawicielstwo na Częstochowę i okolice:
CHAIM ZYLBERSZPIC
Częstochowa, Piłsudskiego 3, telefon 25-60.

שטורמישע זיצונג פון שטאָדט-ראַט

דער ענדעקישער ראַטמאַן זאָשעצקי איז נישט מסכים אויף דער יודישער הילף פאַר דער מלוכה-פּערטיידיגונג. — דעקלאַראַציע פון יודישען ראַטמענער - קאַלאַ.

די לעצטע זיצונג פון שטאָדט-ראַט, וואס איז פאַרגעקומען דאָנערשטאג אין אָווענד האט געהאַט א שטורמישען פּערלויף. אין א געוויסער מאָס ווערט דאס צוגעשריבען די געהאַטע שטאָדט-ראַט וואָלען.

באלד ביים אָנהויב ווערט בעעהרט מיט אויפּשטעהן פון די ערטער דער אַנדענק פון קולטור-הווער, ראַטמאַן אינזש. וו. פּלאָדאָווסקי. אין נאָמען פון פּוילישען ווירטשאַפּט-ליכען בלאַק איז ראַטמאַן זיכערט אין דער פאַרם פון א דרינגענדען פאַרשלאַג ארויסגעטרעטען מיט א דעקלאַראַציע, וואס ענטהאַלט א שטאַרקע אָפּעל וועגען א פּראַיאַניגונג פון דער גאַנצער בעפעלקערונג אין דער יעצטיגער ערנסטער שעה פון פּערשטאַרקען די פּערטיידיגונג קראַפּט פון פּאַלק אין פון דער מלוכה.

מיט אַנפּהעליכער דעקלאַראַציע איז אַרויסגעטרעטען ראַטמאַן גראַמקוויטש (S.S.S.), אינסטרוירטער יודישער ווענדיגייט פון א קלוגער אויסערוויכער פּאַליטיק און ענערגישען קאַמף מיט'ן פּערקאַפּערישען אימפּעריאַליזם און פּאַשיזם, וואס צעזעהט די אונגאַ-הענגענישט.

דער ערשטער שטורם ברעכט אויס אינ'ם מאַמענט, ווען דער פּאַרזיצער פון ענדעקישען קלוב ראַטמאַן זאָשעצ-קי בעלעגט א דעקלאַראַציע, אז דאס פּוילישע פּאַלק איז גענוג שטאַרק, כדי מיט אייגענע כּחית, אָהן דער יודישער הילף, צו פּערטיידיגען די אונגאַהענ-גיגקייט. רעדענדיג וועגען יודען האט ר. זאָשעצקי בענוצט זיך מיט די שטאַרקסטע אַנטיסעמיטישע אויסדרוקען, פּאַרוואַרענדיג די יודען מלוכה פּערראַט אין פּאַלקס פּערראַט.

ראַטמאַן דר. אַרנאָלד בראַם נעמט דעריבער דאס וואָרט און שטויסט אָפּ די מיאָוס'ע גרונדלאָזע פּאַרוואַרענען לגבי יודען. פּרעזידענט שטשאַדראָווסקי ערקלערט אבער קאַפּענאַריש, אז ס'איז נישט איצט די צייט אויף דיסקוסיעס וועגען דער דאָווער פּראַנע. דר. בראַם לעזט דעריבער פאַר אין נאָמען פון דער יודישער בעפעלקערונג פּאַלגענדע דעקלאַראַציע:

„אין נאָמען פון דער יודישער בע-פעלקערונג, וועלכע מיר האַבען דעם כּבוד צו רעפּרעזענטירען, ערקלער איך, אז אין אַנבליק פון די יעצטיגע גע-שעהענישען, וואס קומען פאַר אין דער געהענסטער שכנה-שאַפּט פון אונזער מלוכה, איז די יודישע בעפעלקערונג גייט ביז צוטרעטען אלס קרבן איהר לעבען און פּערמענען לטובת דער רעפּובליק און היינטזעליך פאַר פּער-שטאַרקען איהר פּערטיידיגונג אין גאַ-ראַנטירען איהר גרויסמאַכט. „מיר גלויבען, אז די פּוילישע מלוכה וועט זיך קענען גענעטשטעלען אַלערליי פּאַרשאַפּערישע פּערזוכען פון אונזערע שונאים דורך א געמינזאָמען און אינהייפליכער אַנטשטענענע פון אלע בירגער, אָהן אונטערשיד פון גלויבען און נאַציע.“

מיר ערפילען אונזער מאַראַלישען חוב.

די מאַמע פּוילישען רופט אונז; זי פּאָדערט אויף אלע איהרע קינדער, אז זיי זאלען ערפולען זייער מאַראַלי-שען חוב לגבי דער מוסער.

עס איז איצט נישט די פּראַנע פון דיסקוסיעס וועמען די מאַמע בעהאַנ-דעלט בעסער און וועמען פּרעגער, אלע קינדער מוזען אין דעם מאַמענט ער-פולען זייער חוב.

דער יודישער צביר אין פּוילען איז מיט לייב און לעבען איבערגעגעבען די אינטערעסען פון דער מלוכה. זאָל מען פּאָדערען זייער בלוט, וועלען זיי עס מיט'ן גרעסטען מסירות-נפש געבען אויפ'ן מובה פון פּוילען. און דאס נישט בלויז יחידים אָדער גרופען, נאָר אלע, אָהן אונטערשיד פון קלאַסען, פון רעכטס ביז לינקס, אַלע זענען יעדע מינוט גרייט זיך מקריב צו זיין.

מיר בעווייזען ביי יעדער בעלע-גענהייט, אז מיר זענען נישט קיין פּרעמדע אָדער צייטווייליגע איינוואוי-נער, נאָר מיר זענען מיט אונזער בלוט א טייל פון דער ערד, אויף וועל-כער מיר וואוינען.

דאס איז נישט בלויז א שעהנע פּראַנע מיר בעווייזען עס ביי יעדער בעלעגענהייט מיט מעשים; מיר זענען שטענדיג פון די ערשטע, וועלכע טראַ-גען אַקטענען אונזער בלוט און געלד פאַר פּוילענ'ס נויטווענדיגקייט.

די העכסטע מלוכה אַמטען האַבען זיך געוואַנדען צום פּאַלק וועגען אַנ-אינערליכע הילופען פאַר דער לופט-פּערטיידיגונג און באלד טאַקי האַבען אלע בירגער אָהן אונטערשיד פון גאַ-ציע זיך אַנגעוואַנדען און טראַגען צו זייער חלק. די יודישע בעפעלקערונג אין פּוילען האט צוזאַמען מיט אלע בירגער דערהערט דעם רוף און איילט מיט הילף.

עס איז א מאַראַלישע מאַגליכע צו אַרבעיטען און מיר יודען, וועלען צוזאַמען מיט אלע בירגער ערפולען אונזער מאַראַ-לישען חוב.

ש. ש. ב.

פּייערליכע אויפּנאַהמע פאַר די רעקרוטען

אין קינע, לונאַ, אין דער אַנווע-זעההייט פון פּאַרשטעהער פון דער מיליטערישער און ציווילער מאַכט איז פּאַרגעקומען די פייערליכע אויפּנאַהמע פון די נייע רעקרוטען פון היגען פּיע-קאַפּע-פּוילק. עס זענען געהאַל-טען געוואָרען א רייה געלעגענ-הייטס-רעדעס אויך אין אַנבליק פון דער ערנסטקייט פון יעצטיגען מאַמענט און בשחון און נח פון אינזער אַרמעע.

צום 80-טען יאָהר-טאַג פון שלום עליכם

אין 1909 צענענענענען מיט די פייערונג, גען, וועלכע קומען פאַר אין דער גאַנ-צער יודישער קולטורעלער וועלט לכבוד דעם 80-טען יאָהר-טאַג פון גרויסען פּאַלקס דיכטער שלום-עליכם, איז אויך אין טשענסטאָכאָו גערינדעט געוואָרען א קאַמיטעט, וואס גייט צו א גרויסע שלום עליכם אַקטעמיע.

וועגען גענויען פּראַגראַם פאַר דער פייערונג און ווען זי וועט פּאַרקומען, וועלען מיר מפלדען אין די נאָהנטסטע נומערן פון אונזער צייטונג.

געשעטנס אין אונזער שטאָדט א נייע פּאַבריק פון סלען און גאַז.

אין טשענסטאָכאָו, אויף פּאַשאַ גאַס נר. 51, איז געפּענעט געוואָרען אַ נייע מאַדערן - איינצערשטע פּאַבריק פון גאַז און סלען, וועמענ'ס ספּעציאַלישעס פּראָדוקציע איז טעכנישער און מעדע-צינישער סלען.

די פּאַבריק שטעלט צו איהרע אויס-אַרבייטונגען דער היגער ווי אויך אוי-טערשטאַטישער אינדוסטריע מיט איי-גענע אויסטאַט. פאַר איהר ספּעציאַלער פּענענדיג פּאַרקומט זי אַנערקענונג פון דער קונדשאַפּט.

ארום לייב אש

ברענגט אין ארדנונג אייערע דאקומענטען!

(נישט-פסח'דיגע געדאנקען)

עמפיהנדיק און פאר בענוצען זיך מיט א נאמען, וועלכער שטימט נישט מיט'ן געבורטס-אקט, דאזאס אנאדמיניסטראטיווע שטראף, אועלכע פאלען פון בעשטראפען זענען ביי אונז אין טשענסטאכאו לעצטענס געוועזען עטליכע.

(6 טעותים אין די דאקומענטען.)

אין די דאקומענטען - איבערהויפט פון שטאנד-אקט - געווען זיך אפט טעותים. דאס קאריקטור די טעותים דורכ'ן געריכט (דאקומענטען פון שטאנד-אקט) אדער דורך די ארמיניס-טראטיווע מאכט דויערט געווענליך א לענגערע צייט און דאס קען ברענגען צו נישט-געווינשטע קאמפליקאציעס.

ברענגט אין ארדנונג אייערע דאקומענטען! - צום דאזיגען רוף, וועלכער זאל דיענען אלס א געוויסער אבזעהר געגען הער-שענדען ביוראקראטישען סיסטעם און הערשענדיגע אנטיסעמיטישע סטערענצען, ווי אויך אלס קארעקטיוו פון דער ביוראקראטישער נאכלעפיגקייט מצד פיעל יודען, דארפן זיך אלע ביורגער יודען צופאסטען ווי אמשנעלסטען. ספעציעל דארפן זיין אויטמערקואם צום רוף אונזערע ברידער אין טשענסטאכאו, ווייל טשענסטאכאו געפינט זיך אויפ'ן געביעט פון גרעניץ-פאסט. וואו די מאכט פיהרט געווענליך אויס איהרע בעשלוסען מיט גרעסערע עיפרניג און ריקויסטלעזיגייט.

צו פערטריי דארף מען ארויסציען מען א ספעציעלע ערלייבניש (אזוי גערופענע ליצענצן). בעווענדער אין דעם זין פאדערונגען שטעלט אויך די פערארדנונג וועגען בעקערייען פון יאהר 1937, דאס געזעץ וועגען מיל-כערייען פון יאהר 1936 א. א. וו. ביי אונז אין דער שטאדט און אין פאלי-יעט זענען ערשט לעצטענס נעשלאג-טען געווארען אייניגע אונטערנעמונג-געזעצן זייער נישט צופאסטען זיך צו די דערמאנטע געזעצליכע פאר-שריפטען.

(4) א נדערע דאקומענטען. ביי אונז אין לאנד איז נישטא קיין געווענליכע פליכט צו בעזיצען א פער-זענליכע דאקומענט אזוי גערופענעם "דאואוד אקאביסטי". טראץ דעם איז געווינשען, דאס יעדער בירגער זאל זיין אין אזא דאקומענט פערזעהען, ווייל נישט זעלסטען טרעפט, דאס אזא דאקומענט איז שטארק נויטווענדיג (די קאסטען פון א דאואוד אקאביס-טי" זענען מינימאלע). עס איז אויך וויכטיג ביי די היינטיגע בעזיהונגען, דאס יעדער זאל האבען אין ארדנונג זיינע מיליטערישע דאקומענטען.

(5) יודישע געזעצן. א ספעציעל יודיש פראבלעם איז די פראגע פון נעמען. עס איז א טאג-טעגליכע ערשיינונג, דאס איינע און די זעלבע פערזאן מיגורירט מיט איהר נאמען פערשירען אין פערשידענע דא-קומענטען. די מאכט - ארגאנען זענען היינט אין דער דאזיגער הינזיכט זעהר

דארף פארגעשטעלמ ווערען ביים שא-פען יעדע ארט האנדעלס-און אינדוס-ריעלע אונטערנעמונג, ביים בעמיהען זיך וועגען א האנדווערקער - קארטע, ביים קויפען אונטערנעמונגליך פערמע-גען און אין פיעל וואיטווארטאשטען אין פוילען אפילו ביי מאכען חתונה-אקטען (ביי אונז אין טשענסטאכאו ווערען זייט אייניגע מאנאטען געפא-דערט בעווייזען, דאס די כלה איז א פוילישע בירגערין). בכדי ארויסצובע-קומען א בעשטעטיגונג פון פוילישער מלוכה אונטערנעמונג דארף מען פאר-שטעלען א פיער-פינגער פערשידענע דא-קומענטען, צו. א. א. אונטערנעמונג פון די ביכער פון שטענדיגע איינוואוינער (אזוי גערופענער "וויזאנע") און א בעזייניגונג, דאס די פערמיטערע-טע פערזאן (אין געוויסע פאלען איה-רע עלטערן) האט געוואוינט אין פוי-לען אין דער צייט פון 30 אפריל 1921 ביז 30 אפריל 1922. דאס פערשאפען די דאזיגע דאקומענטען איז נישט זעלסטען פערבונדען מיט בעדייטענדיגע שוועריגקייטען.

(3) דאקומענטען פון ווירט-שאפטליכען כאראקטער. דאס אינדוסטריעלע געזעץ פער-פליכטעט שוין זייט 11 יאהר און דאך גענייען זיך פיעל בירגער, וועלכע ווייסען נישט, דאס יעדע האנד-דעלס - און אינדוסטריעלע אונטערנעמונג דארף פארן רעגיס-טרירט ווערען אין דער סטאטאסטווע (ביי דער רעגיסטראציע ווערט געפאדערט א בעשטעטיגונג פון פוילישער מלוכה-אונטערנעמונג און - ביי יונגערע מע-נער - אויך א מיליטערישער דאקו-מענט; די בעשטעטיגונג פון דער רע-גיסטראציע דארף אונטערנעמונג ווערען אונטערנעמונג-דיקאטאן, דאס אין די אונטערנעמו-מינגען, וועלכע בענוצען זיך מיט מע-כאנישער קראפט אדער קענען זיין בעלזשטענער פאר די ארבייטער און שכנים (דער קרייז פון די דאזיגע אונ-טערנעמונגען ווערט לויט'ן איינזען פון דער מאכט וואס א מאל פערבריי-טערט) דארף דער לאקאל פון דער אונטערנעמונג אנטערקענט ווערען דורך דער מאכט אלס פאסטענדי, דאס

טען, ווייל די קריסטליכע גייסטליכע מיהרען פאר זייערע גלויביגע די ביי-כער פון שטאנד-אקט. מיט עטליכע יאהר צוריק האט מען - אין מאנגעל פון א געבורטס-אקט - בענוצען זיך מיט אזוי גערופענע "אקטי וואנאצ" היינט האבען די "אקטי וואנאצ" פער-לויטען יעדען ווערט און קיין נייע ווע-רען איבערהויפט נישט געמאכט. דא-געגען קען היינט געמאכט ווערען א געבורטס-אקט אפילו פאר אנטעלערע פערזאן, אבער דאס איז אפט פערבונ-דען מיט בעדייטענדיגע שוועריגקייטען. ווער עס בעזיצט נישט קיין געבורטס-אקט, איז פערדאחהט אויף גרויסע אונ-טערנעמונגליכקייטען.

(2) פיעל יודישע פאר-פאלקער בע-גינגען זיך מיט א רעליגיעזער חתונה און מאכען נישט קיין אפיציעלע חתונה-אקטען. אזא לאגע ברענגט אפט צו שווערע און אפילו טראגישע קאמפלי-קאציעס, ווייל דאס מלוכה'שע געזעץ פערטראכט אלס אויסשליסליכע בעוויי-זען פון א צושטאנד-געקומענער חתונה א ציווילען חתונה - אקט אדער א גע-ריכטס - אורטייל, און ארויסצובעקומען אין דער הינזיכט א געריכטס-אורטייל איז גאנץ שווער. אהן חתונה - אקטען האט די פרוי נישט קיין רעכט צו טראג-גען דעם ביינאמען פון מאן. ירשענט נישט זיין פערמעגען, געניסט נישט נאך איהם פון עמעריטור, די קינדער ווערען פערשריבען אין זייערע גע-בורטס - אקטען אלס אונלעגאלע. מראגען נישט (מיט'ן אויסנאם ווען דער פאטער האט דאס קינד אנטערקענט אין געבורטס-אקט) דעם ביינאמען פון פאטער, זענען שטארק בענענענדיג אין זייערע ירושה-רעכט נאך איהם, גענייען נישט נאך איהם פון עמעריטור א.א.וו.

(2) בעשטעטיגונג פון מלוכה-אונטערנעמונגליכקייט

אלס רעזולטאט פון דער הערשענדי-גער אונטערנעמונג פערזעהענדיג צו פרע-דע בירגער ווערט היינט אויף שריט און שריט געפאדערט דורך דער מאכט א בעשטעטיגונג פון פוילישער מלוכה-אונטערנעמונג. אזא בעשטעטיגונג

ברענגט אין ארדנונג אייערע דא-קומענטען! - דער דאזיגער רוף דארף ביי אונז, יודען, אין די היינטיגע שווע-רע פערוויקעלטע צייטען, ווערען א פרינציפ, כמעט א לאזונג - און דאס צוליעב פאלגענדע מאסיווען:

(א) עס זענען היינט צייטען, אין וועלכע די ביוראקראטיע, דער רעגיר-ונגס אפאראט, קאנטראלירט די פער-שידענדיגע סעקטען פערשיינונגען פון לע-בען און פאדערט אויף אלעם, פאפיר-לעך, צוליעב די הערשענדיגע אין לאנד אנטיסעמיטישע סטערענצען שלאגט זיך דער דאזיגער סיסטעם אב הויפט-זעכליך אויף דער לאגע פון דער יודי-שער בעפאלקערונג.

(ב) עס ווירקען אין יודישען לעבען שטארקע עמיגראציע - שטראמען און יעדער עמיגראנט, סיי דא אויפ'ן ארט בשעת זייט פארברייטונגען פון דער אפרייזע, סיי אין אויסלאנד, וואו מען בעזיצט זיך צו פרעמדע מיט א שטאר-קען אינצושטוי, מוז זיין פערזעהען מיט די פערשידענע דאקומענטען.

(ג) יודען האבען זייערע דאקומענ-טען פערזעלסטענס פאסט נישט אין ארדנונג. אין א בעדייטענדיגער מאס איז ראס א רעזולטאט פון זייער אי-בזרגערטיגען - ליבעראלער גייסטיגער איינשטעלונג.

אויף פאלגענדע דאקומענטען דארף געלעבט ווערען א ספעציעל שטארקע אקט: (1) אקטען פון שטאנד-אקט, (2) בעשטעטיגונג פון מלוכה - אונטערנע-מינג קייט, (3) דאקומענטען, וועלכע זענען נוגע דעם ווירטשעפטליכען לעבען פון יחיד, (4) דאואוד אקאביסטי" און מיליטערישע דאקומענטען. געבוונדער דארף בעריהרט ווערען די פראגע ווע-גען יודישע נעמען און וועגען טעותים אין די דאקומענטען.

(1) דאקומענטען פון שטאנד-אקט

(א) אלס וויכטיגסטער אפטיילינג דא-קומענט פון יחיד ווערט געווענליך בעטראכט דער געבורטס-אקט. טראץ דעם געהער צו די גאנץ אפטייל פערשיי-נונגען, דאס יודען, אפילו עלטערע, בעזיצען נישט קיין געבורטס-אקטען (ביי קריסטען איז דאס פאל גאנץ זע-ל-שטענדיג).

מ. י. אמר

דער "ליר שמו"ר"

(פון דער נאָהנטער) מערגאנגענהייט

טראץ דעם חשבון פון מילנער וועט א גרויסער קוואנטום ווייץ איבער-בלייבען נישט אויסגעמאקלט און א גרויסע זאהל יודען - אהן מצות. ערשט דעמאלס איז דאס גערודער גע-ווארען שטארק. אפילו אלס יודען האבען זיך אין טאג פון בדיקת חמץ אריינגע-ריסען אין דער קהלה, צעיאנט די יונגעלייט, וועלכע האבען אזוי שווער געפארבייט לטובת המלל, געוידעלט די ראשי-קהלה און דעם מצה-קאמיטעט און צונעמאנט צו קומען זיי בעוועגן אין די סדר-נעכט אום מוציא צו זיין מיט'ן כוית מצה.

די מיטגלידער פון קאמיטעט האבען זיך דורך א הינטער-טהיר אגענטראגען פון דער קהלה אין דער מיהל אריין, געווארט ביז עס איז פערטיג געווארען א זעקל מעהל און עס אגענטראקט גלייך צום בעקער. אזוי אבער ווי די העלפערס האבען צוליב ערב יום-טוב שוין נישט געארבייט, האבען די קאמיטעט-מיטגלידער זעלבסט א גאנצע נאכט פון בדיקת חמץ געהאט א ליל שמורים און געארבייט ביי די בע-קערס, איינער אלס בעקער, א צוויי-טער אלס שבער, רעזולער א. א. וו. און די פערטיגע מצות פערטיילט צו א קילע פאר א נפש. די מיטגלידער ווידער, וועלכע זענען נישט אומשטאנד געווען צו ארבייטען, האבען געזאמלט מצות און זיי פערטיילט. נישט איינער פון דאמאלדיגען מצה קאמיטעט גע-דענקט נאך היינט דעם "ליל שמורים" פון דער בדיקת חמץ-נאכט אין יאהר 1916.

מעהר ארויס ווי 20 מעטער, אזוי או עס פעהלט אויס מעהל פאר די בע-קערס. דער מילנער אבער האט בע-רוהיגט, אז דאס איז געשעהן צוליב א סיבה, ווייל די מיהל, וועלכע איז ערשט אין דער התחלה, איז נישט צוגעוואוינט מיט די נייע מאשינען. וואס ווייטער וועט עס זיך געבען, דאך אבער בכדי ממלא צו זיין דעם פערלוסט, וועט ער ארבייטען בייטאג און ביינאכט און קיין מעהל וועט נישט אויספעהלען.

עס זענען ווידער ארום עטליכע טעג און סטאג - די מיהל האט פער-שטריקט און זאנט: ווייטער געה איך נישט. די מאניק ביי די היגע יודען איז געווען אונטערטיליך. אלע זענען געקומען אין דער קהלה נאך באנעס, בכדי צו כאפען אביסעל מצות. די בעקערס זענען געווארען בעלאגערט פון די מצה קויפערס, צוליב מאנגעל אין מעהל זענען זיי אבער געווען גע-צווינגען אפצושטעלען די ארבייט. דער מצה קאמיטעט האט מאגלוירט אלע שלאסער און פאכמענער, וועלכע האבען נאך אנהונג אין מאשינען, און נאך שווערע מיהל און ארבייט, צו דער צופרידענהייט פון די קהלה-מנ-היגים, האט דאס, רערעלע" זיך אג-געוויבען צו דרעהען און בערוהינט די קונים.

די לעצטע טעג פאר יום טוב, ווען די ארימעלייט האבען זיך געשאפט א פאר גילדען אויף מצות, האט דער גערענגע זיך ווידער אנהעווען און עס איז שוין קלאר געווארען, אז

דאס "מילעכעל" ערשט מיט צעהן טאג שפעטער אנהעוועבן זיך צו בעוועגען, אבער לויט דעם חשבון פון מילנער, איז דער קוואנטום מעהל פאר דער קהלה דאך געווען גענוג. די ארבייט אין דער קהלה איז גע-גאנגען מיט שטורם. דער מצה קאמי-טעט, וועלכער איז בעשטאנען פון די אונטערנעמונגס היגע יודען האט זיך פערזעהען מיט געלד, בכדי דאס גע-שעפט צו פונקטירען. עס איז ארויס-געבען געווארען יעדען יוד א באגע אויף מצות, לויט דער זאהל פון זיין פאמיליע. צו דעם צוועק זענען אין דער קהלה געוועסען אפילו דרייסיג יונגעלייט, צוקונפטיגע דאקטורים, אדוואקאטען און זוכהאלטערס, וועל-כע האבען קאנטראלירט די ברויט-לע-גיסמאציעס, די זאהל פון די פאמיליע-מיטגלידער, איינקאסירט דאס געלד פאר די מצות און ארויסגעגעבען די באנעס א ספעציעלע קאמיטעט איז געשאפען געווארען צו בעווארען די ארימעלייט, וועלכע האבען נישט יום-טוב צו מאכען, מיט מצות, פלייש און ארבע-כוסות. די בעקערס האבען גע-שמאק געארבייט, אזוי אז אלעס איז געאנגען אין בעסטען ארדנונג.

מיטאמאל א רעש אין דער קהלה, די בעקערס זענען געקומען מיט א לארם - עס פעהלט זיי אויס מעהל צום באקען. א דעלעקאט פון קאמיטעט איז געאנגען צום מילנער געוואויר ווערען די סיבה דערפון און ער איז דערגאנגען, אז די "מיהל" אנשטאט פערציג מעטער א טאג, גים נישט

היות ווי עס איז נאך צייט 30 טאג צו מאהלען און טאג סעגליך קען ארויסגעבען ווערען אפערך 40 מע-טער מעהל, ד. ה. א קימאלן פון 1200 מעטער איז, ווען אפילו עס זאל נאך ווירען א דריי טאג ביז די מיהל וועט קענען געלאזט ווערען אין בע-טריב, בלייבט אויך איבער אפערך 1080 מעטער, און די קהלה האט דאך סך הכל נאר 600 מעטער, אזוי אז די מיהל וועט מיט א צייט פריהער זיין געצווינגען זיך אפצושטעלען.

דער מצה-קאמיטעט, וועלכער איז נישט געווען בעהאווענט אין דעם בח פון דער מיהל, האט דעם חשבון אגע-נומען פאר א הלכה פוסקה און געווען צופרידען, וואס אלע יודען וועלען קענען פסח עסען מצה. מיט דריי טאג שפעטער ווען דער מצה קאמיטעט איז געאנגען בעוועגן די מיהל און זעהען ווי דאס מעהל זעהט אויס, ווייזט זיך ארויס, אז דאס "דרייערלי" שטעהט אויפ'ן זעל-בען פונקט ווי פריהער, נאך נישט פער-היג צו דער ארבייט, אויף דער פראגע וואס זאל דאס בעדייטען, האט ה' ז. ערקלעיעט, אז צוליב עפעס א יום-טוב'דיגע גאנצע, וועלכע ער האט נישט געקענט בעקומען, איז די ארבייט אויפגעהאלטען געווארען, נאר נישט געזארגט. רעכענס אראב נאך א דריי טאג - סענה'ס דער מילנער - בלייבט אז די קהלה איז מיט איהר קוואנטום געזיכערט. טראץ די אלע הבטחות אבער האט

געווען אז עס אין יאהר 1916, אין דער צייט פון דער דייטשער אקופא-ציע, עס האט אגענרוקט דער יודיש פסח, אלע תבואות, ווי למשל: ווייץ, קאנא א. א. וו. זענען דאמאלס רוק-ווערירט געווארען דורכ'ן מיליטער און די מיהלען איז פערבאפען געווען צו מאהלען אהן דער ערלייבניש פון דער מאכט. די קהלה-טהווער זענען דערי-בער געווען פערצווייפעלט, ווי אזוי צו בעווארען די היגע יודישע בעשעל-קערונג מיט מצות.

נאך גרויס מיהל איז געלונגען צו בעקומען פון דער אקופאציע מאכט א קוואנטום ווייץ אין דער הויך פון דריי און א האלבען קילא פאר א קאפ, וועלכעס האט לויט דער דאמאלטיגער גער צאהל פון די היגע יודען דער-גרייכט ביז זעקס הונדערט מעטער מעהל. יאטא האט זיך ווידער אנהעוועבן א נייע זאגן, ווי אזוי דעם ווייץ אויסצומאהלען, ווייל אלע מיהלען זע-נען געווען פערנומען. באין ביריה האט די קהלה געגעבען דעם ה' ז. געהעריגע סומע אלס פארשום, בכדי ער זאל קענען צוריקשטעלען זיין ליק-ווידירטע מיהל און קויפען די געהע-ריגע מאשינען, וואס זענען נויטיג צו מאהלען דעם ווייץ. ה' ז. האט פערזיכערט דעם מצה-קאמיטעט, וואס איז געשאפען געווא-רען ביי דער קהלה, או ער וועט דעם קוואנטום מעהל אהן שום ספק זיין אימסטאנד אויסצומאהלען און אלס געבריינגט געמאכט פאלגענדען חשבון:

נוצט נור די בעריהמטע
זייה מיטן "פישעלי"

פון דער פירמע
I. DZIUBAS i S-ka
פרובירט נאָר איין מאָל און איהר וועט שוין
שטענדיג נוצען אונזער זייה.

Fabryka wózków dziecięcych
"Sport" M. Tencer

Telefon № 21-45. Piłsudskiego 41.
poleca wózki dziecięce najnowszych fasonów
po cenach fabrycznych.

FABRYKA WYŻMACZEK i WYROBÓW METALOWYCH
D. KONGRECKI
Częstochowa, Przemysłowa 9. Telefon 24-58.
Specjalność:
MASZYNKI do mięsa i ich części stalowe
WYŻMACZKI
PRĄDNICE do rowerów
RURY karniszowe (do okien)

Firma
A. STOPNICKI
właśc. N. i J. M. KURLAND
CZĘSTOCHOWA
NOWY RYNEK 14.

Sprzedaż szkła,
porcelany,
fajansu, naczyń
oraz żarówek
i żyrandoli.
Hurt Detal

Cegielnia „Lisieniec”
Józef Starke i S-ka
p o l e c a
cegłę budowlaną
w najlepszym gatunku
po cenach przystępnych.

Fabryka Wyrobów Metalowych
„RAPID”
sp. z ogr. odp.
Częstochowa, Garibaldiiego 14.
Po przeniesieniu do nowego lokalu
przyjmujemy do niklowa-
nia i chromowania.

Zakład Malarsko - Dekoracyjny
MARKUS GELBER
Częstochowa, N. M. Panny 16
wykonywa wszelkie roboty
w zakres malarstwa wcho-
dzące od najskromniejszych
do najwykwintniejszych.
Egz. od r. 1914.

CZĘSTOCHOWSKA WYTWÓRNIA
WYROBÓW GUMOWYCH
„CEWUGE”
CZĘSTOCHOWA,
B. Joselewicza 10.
Telefon № 19-13.
Specjalność:
uchwyty rowerowe,
klocki pedałów, arty-
kuły techniczne i t.p

W. ICEK
CZĘSTOCHOWA
GARIBALDIEGO 10
TELEFON Nr. 22-52
skład żelaza i artykułów
technicznych
oraz skup i sortownia
żelaza i metali

Fabryka spinek
i wyrobów galanteryjnych
Częstochowa, ul. Wilsona № 20-22.
Egzystuje od roku 1890.

WYTWÓRNIA
ARTYKUŁÓW
CHEMICZNYCH
S. KENIGSBERGI S-ka
CZĘSTOCHOWA
PIŁSUDSKIEGO 39
TELEFON 10-26
Specjalność: artykuły galwanotechniczne

SKŁAD FUTER
S. KRAUSKOPF
I Aleja 12. Tel. 16-38
p o l e c a
w wielkim wyborze
lisy srebrne, nie-
bieskie i inne oraz różne
skórki futrzane na przybrania.

ביליגסטע קוועלט פון
גומי-קראגענס
און **שפיעל צייג**
Fabryka Zabawek i Przyborów Toaletowych
STEINHART I LEDERMAN
Częstochowa, Krótka 13.

דער מעבעל-ווערקשטאַט
J. IZRAELOWICZ
N. MARIJ PANNY 28.
עמפּהעלט די נייַעסטע מאָדערנע מעבעל
ווי: שלאָף-זימערען, עס-זימערען,
גאַבינעטען א. ו. וו.
זעהר סאַלידע אויספיהרונג.

Fabryka wyrobów metalowych,
części rowerowych,
zabawek i kłódek
JULJAN SZAJA
CZĘSTOCHOWA
Kozia 8, tel. 24-32
na żądanie wysyłamy cenniki i wzory

SKŁAD ŻELAZA
i materiałów budowlanych
M. CYMERMAN
CZĘSTOCHOWA
Plac Daszyńskiego (N. Rynek) 14
Telefon 24-47
עמפּהעלט צום סעזאָן אַלע בוי-מאַטעריאַלען
און בעשענע צו טירען און פענסטער.
עמפּיל און אלומיניום געשיר און אַלערליי קיכען-
מכשירים.

Hurtowy skład galanterii
oraz wielki wybór guzików,
art. D. M. C., C. M. S. i kosmetyka
I. J. BERMAN
CZĘSTOCHOWA
Aleja 3, w podwórzu
Konto P. K. O. 309,245

Skład tapet, farb i wszelkich przyborów malarskich
S. GOSTYŃSKI
Częstochowa, Piłsudskiego 29, telefon 10-45
poleca na nadchodzący sezon
tapety w wielkim wyborze
i farby po cenach najniższych

HURTOWNIA NACZYŃ
EMALIOWANYCH,
ALUMINIOWYCH
i OCYNKOWANYCH
HERCKO MANDEL
N. M. PANNY Nr. 3
POLECA SVOJE ARTYKUŁY
po cenach konkurencyjnych

Ajentura Ubezpieczeń
Maurycy Elster
Częstochowa
Al. Kościuszki 9, tel. 16-92
Złatwia ubezpieczenia wszelkiego
rodzaju na dogodnych warunkach

FABRYKA WYROBÓW
CELULOIDOWYCH
M. SZUNDER
CZĘSTOCHOWA
WARSZAWSKA 47
פינג-פאנג קלעפערלעך, פילקעס א. א. וו.

קאַנקורענץ-פרייזען! קאַנקורענץ-פרייזען!
Sprzedaż Sukna i Kortów
M. A. LASTMAN
Częstochowa, I-sza Aleja 5
Telefon 11-91
עמפּהעלט צום פרייהלינג-און זומער-סעזאָן
א גרויסען אויסוואַל פון די נייַעסטע און בעסטע
קוואליטעטען מענער און דאַמען שטאָף.
רעיעלע בעהאַנדלונג.
קאַנקורענץ-פרייזען! קאַנקורענץ-פרייזען!

אויפנוץ פון ביד"צ דפה טשענסטאכאווער

בידער יודען!

ערשט מיט עטליכע טעג צוריק האבען זיך גענויגט די 16 פליישלאָזע טעג, וואס זענען פראָקלאַמירט געווארען דורך די גדולי הדור און מנהיגי ישראל, און מ'קען מיט צופרידענהייט בעשטעטיגען, או אלע יודען בכלל און די טשענסטאכאווער בפרט האבען דעם עקזאָמפּלן אויסגעהאַלטען און זיך גע-ריכטעט לויט די אָנווייזונגען פון די גדולי הדור און א גרויסע צאָהל יודען, וועלכע האבען ביז יעצט געקויפט פלייש אין טרופות, וועלכע זענען 16 זייער גאַנצע פאמיליע געגעבען צו עסען גלות וטרופות, האבען אין די 16 טעג תשובה געטהון און קיין פלייש אין זייער הויז נישט אַריינגעברענגט.

דער היגער ראַציאָנאַט האט אויף זיך גענומען די פלייכט, דעם קאַמף געזען די מאכלי טרופות ווייטער צו פיהרען, צוליב דעם וועט אין די נאָה-טעסע טעג צוזאַמענגערופען ווערען פאַרשטעהער פון אלע היגע שוהלען און בתי תּלמוד, וואו עס וועט אויסגעאַרבייט ווערען א פראָגראַם ווענען דער ווייטערער אַרבייט, די גבאים ווערען געבעטען אויף דער איינלאָזונג פון ראַציאָנאַט אונגעדינט צו קומען, בכדי מיטצוהעלפען מיט אלע מיטלען אונ-טערצוברענגען דאס הפּקות פון עסען דורך יודען גלות און טרופות.

דער ראַציאָנאַט איז זיכער, אז די גאַנצע היגע יודישע בעפעלקערונג וועט זיך צוהערען צו זיין רוף, אויסמירען דאס עסען נישט כשר פלייש, אַכטונג געבען ביים קויפּען פלייש אויב די יאַטקע בעזיצט א הכשר פון רא-ציאָנאַט און אויב אויף דעם פלייש געפינט זיך זינגלען און פלאַמבעס פון דער היגער קהלה, וזוכות זה וועלען מיר זוכה זיין אַפּגעהיטען צו ווערען פון אלעם שלעכטס.

פון יודישען גימנאזיום

געמערדיג אין בעטראכט, דאס אינ'ם אלגעמינעם אונטערזיכט אין גימנאזיום פערנעמען די יודישע למודים א זעהר אנגעזעהען אָרט, דען זיי בעטרעפען אַנ'ערך פון 25 פראָצענט לויט די אַל-געמיינע צאָהל אונטערזיכט-שטונדען איז פערשטענדליך דאָס אויך זיי דאַר-פּען קאַנטראַלירט ווערען נישט וועג-נער ווי די וועלטליכע למודים און דע-ריבער פיהרט דער דירעקטאָר ה' אַניס-פּעלד גאַנץ קאַנסעקווענץ היינאָהר שוין צום דריטען מאל אַדורך מאַטורעס אויך פון די יודאָאיסטישע געגענטשט-דען, אַזוי אַרום זענען לעצטענס פאַר-געקומען די מאַטורעס, צו וועלכע עס איז שפּעציעל געקומען דער דאַזענט פון יודאָיסטישען אינסטיטוט אין וואַ-שא ד"ר מנחם שטיין, וועלכער האָט אין אַנוועזענהייט פון דירעקטאָר און

די לעהרער פון העברעאיש אַדורכגע-פיהרט די יודישע מאַטורעס און אין רעזולטאַט דערפון האָבען געקומען מאַטורעס פון יודישע למודים די פאַלגע-דע שילער און שילערניס: בערלינער חנה, דאַרפאַן דניאל, וואַראַשוויקי נתן, לעוואָוויטש אריה, ניפּרוזוויצקי משה, סאַיאָ מאיר, צאַפּאַק שמריהו, קויפּאַן שלמה, קאַמראַט יהושע, רייז-מאַן יהודה, שמוּלעוויטש וואַלף און שפיראַ יהודה.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לעצטער וויזשניצער, וועלכע איז פאַרגעקומען אין דער פאַרשטענדער שולע ביים גימ-נאזיום האט דאָס שול-קוראַטאָריע אין קראָקא צוזעציקט אַ מעלדונג, אַז גלייך מיט אַלע רעגירונגען שולען געקומט אויך די פאַרשטענדע שולען ביים יודי-שען גימנאזיום רעגירונג-רעכט.

שעהנע נרבה פון קינא "ערען" אויף יום-טוב

די אייגענטימער פון קינא "ערען" געצירדער קושעמינסקי האָבען אַריינגעטראָנען אין אונזער רעדאַקציע 150 יודישע וואַלעטעניע אינסטיטוטציעס לויט'ן איינזעהן פון רעדאַקטאָר ה' באַטשאַן.

די דאָזיגע סומע איז פערטיילט גע-וואָרען לויט פאַלגענד:

פאַרן יודישען שפּיטאַל 20 זל., מושב זקנים 15 זל., טאַן 15 זל., מחזיקי הדת 15 זל., תומכי עניים 15 זל., בית-לחם 15 זל., עושה 15 זל., ליגת הצדק 10 זל., קינדער-היים אויפ'ן גאַמען פון י. ל. פּרץ 10 זל., גמילת חסד פּילטורסקי 31, 10 זל., הכנסת אורחים 10 זל.

פערלייכערונגען פאַר די מאַרק-שטייער און קויפער אויפ'ן וואַך-דויער מאַרק

אין רעזולטאַט פון א רייה קאַנפּע-רענצען מיט דער שטאַט פּערוואַלטונג, ווערען איינגעפיהרט א רייה אויסגע-פערונגען אויפ'ן נאַרוטאָוויטשאַ מאַרק אין זאַוואָדזש, וואס וועלען זיין א פערלייכערונג מי פאַר די סאָחריס, פיי פאַר די קוינים.

אין די טאַג-טעג, ד.ה. דינסטאג און פרייטאג וועט איינגעפיהרט ווערען א שטאַטטישע אויסגאָסען-קאַמפּיאַציע; דער מאַרק וועט זיין בעלויכטען א גאַנצע נאַכט; דאס וואסער צו טרינקען איז בחנם, דאַגעגען פאַר פערד צו 2 גר., פאַר א וואַגערע; דער רעגולאַרער פאַרן פּאָרטיק פון מאַרק וועט אויס-געאַרבייט ווערען אין דער שטאַט-קאַסע; ווען די מודעות ווענען איבערטראַגען דעם אלטען און נייעם מאַרק קיין זאַוואָדזש דאַרפּען געמאַכט ווערען אויפ'ן השבון פון די סאָחריס; אויפ'ן נאַרוטאָוויטשאַ מאַרק וועלען איינגעפאַר-דענט ווערען הידראַנטען מיט גומי-קישקעס גענען א שרפה; צו ספּאַסירען דעם וואַרשאַווער מאַרק און פּערבאַט צו שטעהען די פּוהרען אין די הויפּען; ווענען פּערוועזען דעם פּעקעט-אַוועג-

דער דאָקטוירים-פּערבאַנד - פאַר דער לזמ-פּערטיידיגונג

די היגע אַפּטיילונג פון דאָקטוירים פּערבאַנד אין דער פּוילישער רעפּובליק האט אויף אַנאָויסערנעוועהנליכער פּערוואַלטונג פון די מימלידער בעשלאַ-סען איבערצושיקען צום מאַרשאַל רידו-שמילי, א הולדיגונגס-טעלעגראַם און אויסער דעם אַקטיוו זיך בעטייליגען אין דער סובסקריפציע פון דער הלואה פאַר דער לזמ-פּערטיידיגונג.

די גאַנצעסע שטאַט-ראַט - זיצונג קומט פאַר מיטוואַך, דעם 5 דע. האַלב 8 אַווענד, אויף דער דאָזיגער זיצונג וועט פאַרקומען די גענעראַל-דעבאַטע איבער'ן גודשעס.

ווי מען שמועסט, האבען די געהע-ריגע מאַכט-אַרנאָמען זיך פּעראַינטערע-פירט מיט די געזעצטאָנדיגע אינצ-דענטען אין שטאַט-ראַט, וואס איז נישט געוואונען אין איצטיגען מענטש.

NA NADCHODZĄCE ŚWIĘTA
najlepsza pomoc w domu to
APARAT ELEKTRYCZNY
Wszelkiego rodzaju aparaty elektryczne, lampy, żyrandole, ku-
chenki, żelazka, imbryki itp. zakupisz na dogodnych warunkach
W SKLEPIE ELEKTROWNI
Ceny żelazek zniżyliśmy do zł. 15.— płatnych w 6 ratach mie-
sięcznych po złotych 2.50 przy rachunkach za prąd.
Sznur przyłączeniowy dodajemy bezpłatnie!

BANK HANDLOWY w WARSZAWIE
SPÓŁKA AKCYJNA
ODDZIAŁ w CZEŚTOCHOWIE
zawiadamia, że zapisy na
5% Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej
oraz
3% Bony Obrony Przeciwlotniczej
Kasy Banku przyjmują od godz. 9-ej do 19-ej
w niedzielę „ 10-ej „ 13-ej

יודישע בעל-הבית'סע!
געדענקט צו פערלאַנגען אין אלע שפייז-און קעלעך-
ניאַל-געשעפטען אויסשליסליך די בעסטע קוואַליטעט
שפייזע = מאַרגאַרייז
צו מילכיגע און פליישגע שפייזען פון יודישער אויסטרייטונג
„טובה" - "TOWU" - כשר לפסח
„CETA" Centrala Tłuszczów i Olejów
Sp. z ogr. odp. Katowice.
מיט בעשטעלונגען זיך צו ווענדען אין אונזער קאָמיסיאָנס-לאַגע
H. NORIMBERSKI, CZEŚTOCHOWA
Aleja 38, telefon 16-31.
פון 30 ד. ח. וועט דער קאַמ-לאַגע זיך געפונען Aleja 32

א האַרציגען דאַנק
דער פירמא „מאַרגאַ" אין וואַרשאַ און איהר פּערטרעטער אין טשענסטאָ-
כאווער ה' חיים זילבערשפיץ פאַר 1 קעסטל 100% פלאַנצען פעסט, פּאַלמין,
פון דער אויסטרייטונג פירמע „אַמאַדאַ", וואָס זיי האָבען געשפּענדעט פאַר
אונזער אינסטיטוטציע לכבוד פסח.
די פּערוואַלטונג פון „בית לחם".

ווייז מעד | איבערראַשנדע נייעס! | זליטער 1.50
צוליב דעם יעצטיגען שווערען קרוינס האבען
מיר געשלאָסען צו רעזוועירען די פּרייזען פון
ווייז און מעד אויף פסח. יעדער איינער קאן זיך דערלויבען צו די ביליגסטע פּרייזען אויף פסח צו
טרינקען די בעסטע ווייז און מעד פּוניה
בעקאַנטע ווייז און מעד - פאַריקאַט
גאַריבאַלדי 15 אויך אין געזעלב **אַגראַדאַוואַ 1** טירמא בעריש טשענסטאָכאווער
קען מען בעקומען גוטע ווייז נאָר 1.50 א ליטער. אויך בעקומט מען מי מיר די בעסטע אונ-
גאַרישע אלטע טרויבען-וויינען, אלטען קאַרויליערער מעד צו ביליגע פּרייזען יעדען לויט זיין געשטאַק
קומט מאַסענדיג און איבערצייגט אירן
געדענקט די אַרעט: גאַריבאַלדי 15 און אַגראַדאַוואַ 1 אין זאַלץ און פּערינג-
געוועלע פירמע ג. טשענסטאָכאווער.
מיט אַכטונג יוחנן לענטשנער.

ווייז מעד | פון 1.50 זל. א ליטער | ווייז מעד
די אלטע **ווייז = און מעד = פאַבריק**
לויביש גאַלד נייער מאַרק 11
מאַכט בעקאַנט די יודישע בעפעלקערונג אין טשענסטאכאווער, אַז זי איז פּער-
זעהען מיט אַ גרויסען לאַגער פּרימאַ, עכט-רייניג, אונגאַרישע, טאַקאַי
און הוּדיאַל-ווייז ווי אויך עכט - כשר'ען ריינעס אונגאַרישען טרויבען-
רייט-ווייז פאַר צוקער און מאַנען-ליידענדע. צמקיס ווייז אויף אַרבע-כוסות,
אַ גרויסער קוואַנטום אַרץ-ישראל-וויינען.
ווייז מעד | כשר לפסח. | ווייז מעד

ווייז און מעדהר לכבוד פסח!
די בעוואַסטע **„ווינדאַפּאַנאַ" סאַסנאַוויז**
האט געעפּענט אין טשענסטאכאווער **אלעזע 12**
(פּראָגנא-געוועלע)
א פּערקויף פון **בעסטע ווייביצען אויף אַרבע כוסות**
אונגאַרישע, יין צמקיס אויף אַרבע כוסות א. א.
די פּרייזען זענען זעהר צוגענגליכע.
דער פּערקויף קומט פאַר אונטער דער אויבליכט פון **שמואל גאַלד**

פון פרויען-פּעראַייז "עושה"
ווי עס ווערט מיטגעטיילט, איז אין
די טעג פון 29, 30 און 31 טען מערץ
פאַרגעקומען אין אייגענעם לאַקאַל,
קאַסעיראַלאַ 11, די פּערטיילונג פון
מלבושים, נייע וועט (לייזעכער און
ציקלעך) ווי אויך פּראָדוקטען: צוקער,
אייער, מילך. פון דער פסח אַקציע
האבען גענאָמען 166 פּאַמיליעס, מעהר-
סטענטייל אַרימע קראַנקע.

טשענסטאכאווער איז אַ שטאַט פון יונגע מענשען

אויפ'ן טאָך פון סטאַטיסטישע ציפּע-
רען איז פּעסענעשטעלט געוואָרען, אז
טשענסטאכאווער איז אַ שטאַט פון יונגע
מענשען. אויף דער אַלגעמיינער צאָהל
140 000 איינוואוינער, וואס וואוינען
אין טשענסטאכאווער איז א העלפּט יונגענד
אין עלטער ביז 18 יאָהר. קינער אין
עלטער פון 8 ביז 14 יאָהר איז פּער-
האָן אַנ'ערך 20 000 און אין פאַרשול-
עלטער 12 טויזענד.

בענייט די פיקעטען-אַקציע

עטליכע טעג, ווען ס'זענען געווען
די שלעכטע וועטערען, האט זיך די
פיקעטען אַקציע אָנגעשטעלט. זי איז
אַבער בענייט געוואָרען, ווען דאס
וועטער האט זיך אַפּטייל בערווהיגט,
איבערהויטט זענען די גאַסען פּער-
פלייצט געוואָרען מיט די פיקעטען-אַקציע
געכטען, וונטאג נאַכמיטאג.
אַממעהרסטען האבען די פיקעטען-
זשעס, געפאַרבייט" אין דער ערשטער
אַלע, וואו עס זענען אויך פאַרגעקו-
מען עטליכע אינצידענטען, וואס האבען
זיך פּערוואַנדעלט אין געשלעגען.
טראַץ דעם, וואס די גאַס איז פול
געווען מיט פּאַליציי, האבען די פיקע-
טשענעס ווייטער געטהון זייער פּער-
דאַרונגס אַרבייט.

טשענסטאכאווער צאָהלעט אויס 83 טויזענד זל. עמעריטורען יעהרליך

אויף דער לעצטער שטאַט-ראַט-
זיצונג, אין זיין עקספּאָזע האט דער
שטאַט - פּרעזידענט שטאַט-ראַט
צווישען אַנדערע אויך בעריהרט די
פּראַגע פון עמעריטורען.
די אויסגאַבע אויף עמעריטורען
בעטרעפען 83 טויזענד זאַלעס און די
פּערזענליכע אַפּגאַהלען פון די שטאַט-
טישע אָנגעשטעלטע און פון דער
שטאַט - פּערוואַלטונג בעטרעפען 17
טויזענד זאַלעס.
דאס פּערגרעטערן די הכנסות פון
שטאַטישען עמפּריטאַלען פאַנד וועט
פאַרקומען נאַכ'ן אַרומגעמען א גרעסערע
צאָהל שטאַטישע אָנגעשטעלטע, וועל-
כע צאָהלען פאַרלויבט אין „זוס".

NAJWIĘKSZY WYBÓR RADIO - ODBIORNIKÓW znanych marek na rok 1939

pierwszorzędnych jakości, po cenach najniższych
i na dogodnych warunkach poleca firma

UNIVERSAL-RADIO

N. TEICHNER i S-ka
N. Marji Panny 14. Tel. 17-91.

Zamieniamy stare aparaty na nowe.

מאכלים לויט אלמע פארשריפטען

רי יודישע בעל-הבית'מע זאנט שפענדיג, או
אויפן טיש זאלען זיך געפינען טראדיציאנעלע
שפייזען. זי בעמיהט זיך נלייכצייטיג, או די
שפייזען זאלען זיין נארהאפטניגע. דעריבער
בענצעט רי בעל-הבית'מע אזוי גערן דאס ריינע
פלאנצען-מעטס צערעס. צערעס ווערט בע-
נוצט סיי צי מליישיגע סיי צי סילכניגע שפייזען.
איז זעהר שפאר, נארהאפטניג
און לייכט צום פערדייען.

פלאנצען-מעטס

פון פערפיינערטע איידעלע אינלענדישע איידען

יוסף שלעזינגער ז"ל

עס איז צוועק פון אונז יוסף שלע-
זינגער, א רוהיגער אלטער חושב, א
כלל טהור, געוועזענליכער עסקן,
וועלכער איז געווען בעליבט אין דער
גאנצער שטאט אלס סאלידער בעל-
הבית און פיינער ארגענטליכער מענטש.
דער נפטר האט אקטיוו מיטגע-
בויט אין אלע מוסדות פון היגען גע-
זעלשאפטליכען לעבען. ער איז געווען
פערוואלטונגס-מיטגליד פון סוחרים-
פעראיין, פערוואלטונגס-מיטגליד אין
„אחיעזר“, אין דער ציוניסטישער ארג-
אניזאציע, אין בוי-קאמיטעט פון יו-
דישען גימנאזיום, פארווערער פון דער
אינטערווענץ-קאמיטעט ביים סוחרים-
פעראיין, פערוואלטונגס מיטגליד אין
יודישען גימנאזיום און בכלל מיטגע-
ארגביט אין אלע יודישע נאציאנאלע
און ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס.
דער נפטר האט געארבייט מיט לי-
בע און איבערגעבענהייט, זגאר מיט
מסירות נפש, אויב ס'האט זיך געהאט.
דעלט וועגען א יודישען ענין.
דער טיש פון אזא חשוב'ן כלל-
טהור און היסען יוד, האט ארויסגע-
רופען טרויער ביי אלע שיכטען פון
דער היגער יודישער געזעלשאפט,
וועלכע זענען געקומען מאסענווייז
איהם בעגלייטען און צוטיילען דעם
לעצטען כבוד.
פאר'ן ארון האבען די פארייקס-
ארגבייטער געטרעגען א גרויסען קראנץ.
דאן האבען מאנישר'ס די שילדער פון
יוד. גימנאזיום מיט זייערע לעהרער.
נאכ'ן ארון זענען געגאנגען דעלע-
גאציעס פון דער ציוניסטישער ארג-
אניזאציע, סוחרים-פעראיין, „אחיעזר“,
גימנאזיום, בוי-קאמיטעט, קרוק'ס מנין,
די פאמיליע און א גרויסע צאהל
מלוים.
אויפ'ן בית עולם האבען איהם מפייד
געווען די ה"ה ד"ר הירשבערג -
פון „אחיעזר“, ד. קרויסקא - אין נא-
מען פון סוחרים-פעראיין, ד"ר מערינג
- אין נאמען פון יודישען גימנאזיום
און בוי-קאמיטעט, הפירמאן שאיא אין
נאמען פון קרוק'ס מנין, דאן דער איי-
דעם אינוש. לייב האָרְאוויטש און
פראָ. ב. וויינבערג. די הונדערט האט
אָבערריכט חון פינקלשטיין.
ביים קבר האט געזאָגט קדיש זיין
ברודער ו. שלעזינגער און די יונגע
סאָטער.
חבל על דאבדין ולא משהכחין.
נבנות אין רעדאקציע
פאר, תומכי עניים
ה' אהרן קעמפניסקי צו דער יאהר-
צייט פון זיין פערשטאָרבענעם פאטער
10 קילאָ ברויט.
די אלוי חיים פאָניאָק צו דער
יאהרצייט פון זיין פערשטאָרבענעם
פאטער 10 קילאָ ברויט.
ה' שלום האנדעלסמאן צו דער
יאהרצייט פון זיין פערשטאָרבענעם
פאטער 5 קילאָ ברויט.
ה' אביהם שמיעטאנא 5 קילאָ ברויט.
פאר'ן יודישען שטיטל
די ארבייטער פון דער פירמא לי-
שיך און מאנאזייטש 6 זל.
די שילדער פון דער 2 טער קלאַס
גימנאזיום פון ד"ר אָקסער 3.60 זל.
פאר „בית לחם“
ה' ישראל לעוואַוויטש 1.50 זל.

Wytwórnia luster i szlifiernia szkła Nieznanowski i Konsens

Częstochowa, ul. B. Joselewicza 10. Telefon № 23-76.
Wykonuje szlifowane i gładkie lustra wszelkich gatunków, wymiarów fasonów i. t. p. Przyjmuje także wszelkie roboty wchodzące w zakres szlifierni mebli, budowl, gablotek, urzędzeń sklepowych i t. p.

World-Radio Świat w domu...

Odbiornik radiowy otwiera okno na świat; sprowadza gwar całego świata i harmonię dźwięków pod dach Waszego domu. Nasz system ratalny umożliwia każdemu kupno aparatu. Prowadzimy jedynie wyroby CZOŁOWYCH FIRM KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH
Już mamy na składzie najnowszy odbiornik krajowy za zł. 136.

WORLD-RADIO

Spółka Komandetowa
N. M. Panny 24, w podwórzu.
tel. 25 75.

וועגען דער פליטים = פראגע

אויף א פרעסע-קאנפערענץ האט אין
נאָמען פון פליטים קאמיטעט ה' מ.
רוזענבוים אינפארמירט וועגען דער
גאנצער ארבייט פונ'ם קאמיטעט, זינט
זיין ענטשטעהונג ביז'ן לעצטען מאָ-
מענט.

ווי ס'ווייזט זיך ארויס, האט דער
היגער פליטים-קאמיטעט געהאן אַלץ.
וואס מעגליך כרי צו הילף צו קומען
די אומגליקליכע אַרויסגעקאָמפּט פּוילישע
פריגענער פון דייטלאַנד, סיי מיט מאָ-
פריעלער, ווי אויך מיט יורדישער
און מעדיצינישער הילף.

עסליכע צעהנדליג טיווענד זאָקטעס
זענען אויסגעגעבן געווארען אויף
דעם צוועק, שוין נישט אריינגעכענענדיג
די גרויסע צעהל מלבושים, וועט און
אנד. הצעים, וועלכע זענען צוטיילט
געווארען.

לידער האט זיך דער קאמיטעט
אָנגעטרעפּען אויף שוועריקייטען, הן
מצד דער היגער יודישער געזעלשאפט,
וועלכע האבען געשפּענדעט מינימאלע
סומען אויף דעם צוועק, הן אויף א
רייזע נישט פונקטליכקייטען מצד די
פליטים גווא, וועלכע האבען אויסגע-
נוצט דעם פליטים-קאמיטעט אפילו
דאמאלס, ווען דאס איז זי נישט גע-
ווען גוטיג. דאס אלץ האט גענוצט, און
אז דער פליטים-קאמיטעט האט געוואלט
מאכען א רעוויזיע אין זיין ארבייט
אויף דער צוקונפט, איבערהויפט, ווען
די געלד-זאָפּטען לעזען זיך אויס.

דער פלאן פון פליטים-קאמיטעט
לידער האט זיך דער קאמיטעט
אָנגעטרעפּען אויף שוועריקייטען, הן
מצד דער היגער יודישער געזעלשאפט,
וועלכע האבען געשפּענדעט מינימאלע
סומען אויף דעם צוועק, הן אויף א
רייזע נישט פונקטליכקייטען מצד די
פליטים גווא, וועלכע האבען אויסגע-
נוצט דעם פליטים-קאמיטעט אפילו
דאמאלס, ווען דאס איז זי נישט גע-
ווען גוטיג. דאס אלץ האט גענוצט, און
אז דער פליטים-קאמיטעט האט געוואלט
מאכען א רעוויזיע אין זיין ארבייט
אויף דער צוקונפט, איבערהויפט, ווען
די געלד-זאָפּטען לעזען זיך אויס.

צו די אויספריטען פון דזשעני לאַוויטש
און היימי לעוויץ
זיי טרעפּען אויף אין דער מוזיק-
ליטער קאמפּעני, די רביציני'ס נעכט,
וואס סיי דער אינהאלט און סיי די
מוזיק רופען ארויס ביים עולם שוור-
מיטען בייפאל.
אין דער אינטימער מיה-שחורה'די-
גער צייט וועט דאס געווייז זיין פאר
יעדען יודישען טעאטער-געזעל-
אָפּטריטונג און אַנ'ערליכערונג אויף
א פאר שעה אין דער סביבה פון טאָנץ.
מוזיק, הייטערקייט און געלעכטער.
נוצט דעריבער אויס די געלעכטענהייט
און געווייז די קינטלער.
בילעטען-פארפערקייף אין דרוקטריי
פון ה' באַטשאַן, דינסטאָג און מיטוואַך
פון 11 פרייה אין דער קאָסע פון
פייערלעכער זאָל.

צו די אויספריטען פון דזשעני לאַוויטש
און היימי לעוויץ
זיי טרעפּען אויף אין דער מוזיק-
ליטער קאמפּעני, די רביציני'ס נעכט,
וואס סיי דער אינהאלט און סיי די
מוזיק רופען ארויס ביים עולם שוור-
מיטען בייפאל.
אין דער אינטימער מיה-שחורה'די-
גער צייט וועט דאס געווייז זיין פאר
יעדען יודישען טעאטער-געזעל-
אָפּטריטונג און אַנ'ערליכערונג אויף
א פאר שעה אין דער סביבה פון טאָנץ.
מוזיק, הייטערקייט און געלעכטער.
נוצט דעריבער אויס די געלעכטענהייט
און געווייז די קינטלער.
בילעטען-פארפערקייף אין דרוקטריי
פון ה' באַטשאַן, דינסטאָג און מיטוואַך
פון 11 פרייה אין דער קאָסע פון
פייערלעכער זאָל.

צו די אויספריטען פון דזשעני לאַוויטש
און היימי לעוויץ
זיי טרעפּען אויף אין דער מוזיק-
ליטער קאמפּעני, די רביציני'ס נעכט,
וואס סיי דער אינהאלט און סיי די
מוזיק רופען ארויס ביים עולם שוור-
מיטען בייפאל.
אין דער אינטימער מיה-שחורה'די-
גער צייט וועט דאס געווייז זיין פאר
יעדען יודישען טעאטער-געזעל-
אָפּטריטונג און אַנ'ערליכערונג אויף
א פאר שעה אין דער סביבה פון טאָנץ.
מוזיק, הייטערקייט און געלעכטער.
נוצט דעריבער אויס די געלעכטענהייט
און געווייז די קינטלער.
בילעטען-פארפערקייף אין דרוקטריי
פון ה' באַטשאַן, דינסטאָג און מיטוואַך
פון 11 פרייה אין דער קאָסע פון
פייערלעכער זאָל.

צו די אויספריטען פון דזשעני לאַוויטש
און היימי לעוויץ
זיי טרעפּען אויף אין דער מוזיק-
ליטער קאמפּעני, די רביציני'ס נעכט,
וואס סיי דער אינהאלט און סיי די
מוזיק רופען ארויס ביים עולם שוור-
מיטען בייפאל.
אין דער אינטימער מיה-שחורה'די-
גער צייט וועט דאס געווייז זיין פאר
יעדען יודישען טעאטער-געזעל-
אָפּטריטונג און אַנ'ערליכערונג אויף
א פאר שעה אין דער סביבה פון טאָנץ.
מוזיק, הייטערקייט און געלעכטער.
נוצט דעריבער אויס די געלעכטענהייט
און געווייז די קינטלער.
בילעטען-פארפערקייף אין דרוקטריי
פון ה' באַטשאַן, דינסטאָג און מיטוואַך
פון 11 פרייה אין דער קאָסע פון
פייערלעכער זאָל.

Kino STYLOWY
Aleja 27.
די נייע אייראָפּעאישע שטערן
Kathe Dorsch
אין פילם
I WETTA

די נייע אייראָפּעאישע שטערן
Kathe Dorsch
אין פילם
I WETTA

פאַרבעריי און בעמישע וועשעריי "BENETA" פאַבריק און קאַנטאָר: ב. יאַסעלעוויטשאַ 11 פּוילישע 2 סט. אַלעז 16 מענער - קראָגענט ווערען ווייטער געוואָשען מיט דויערהאַפּטען שפּייגעל-גלאַנץ צום פּרייז ספעציעלעמעט: 1) אויפּשריטען (פאַרבען) לעדערע קורטקעס, 2) פאַרבען לויט מוסטערן, 3) דעטשייערען (ברויטשען) סלעקען און וואַשען אויפּן אַרשט, 4) כעמישע רייניגונג און פּעסאָנירען קעפּעלען. די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט אונטער דער לייטונג פון אַנ'אַבסאָלוענט פון דער כעמישער אינדוסטריע-שולע אין וואַרשאַ מיט לענגערע פּראַקטיק

Kino „B A Ł T Y K“ 14-16

דער געלונגענסטער פּוילישער פּילם
DZIEWCZĘTA z NOWOLIPEK
אין די הויפט-ראַלען: באַרשטשעווסקא, אַנדזשעוועוסקא א.א.

PROTEK od BOLI GŁOWY

KOWALSKINA

RYBY PRZECIEBIENIU

RYBY PRZECIEBIENIU

RYBY PRZECIEBIENIU

RYBY PRZECIEBIENIU

ul. Berka Joselewicza 2
i Warszawska 37

KINO „EDEN“

נאָר ביז מיטוואַך, דעם 5 ד.ח.
סענסאַציאָנעלער פּילם פונ'ם לעבען
פון געצעניגער
Czarny Księżyc
חזק דעם:
פאַסטער קייטאָן אלס כעמיקער
אַכטונג: דאַנערשטאָג, פּרייטאָג און שבת
וועט דאס קינאָ זיין געשלאָסען.

Kino „LUNA“

נור ביז מיטוואַך, דעם 5 אָרלי
דער פּוילישער פּילם
DRAPIEŻNIE
MALEŃSTWO
אין דער הויפט-ראַלע:
אַטאַזשינאַ העפּפּוּדן

Kino „LUNA“

נור ביז מיטוואַך, דעם 5 אָרלי
דער פּוילישער פּילם
DRAPIEŻNIE
MALEŃSTWO
אין דער הויפט-ראַלע:
אַטאַזשינאַ העפּפּוּדן